

Brüssel, 22.9.2020
COM(2020) 576 final

2020/0263 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel lepingu allkirjastamise ja esialgse kohaldamise kohta, millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelist majanduspartnerluse vahelepingut, et võtta arvesse Samoa Iseseisvusriigi ja Saalomoni Saarte ühinemist ning muude Vaikse ookeani piirkonna saareriikide tulevase ühinemise

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Lisatud ettepanek nõukogu otsuse kohta on õiguslik vahend, millega vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikele 5 allkirjastatakse leping, millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelist majanduspartnerluse vahelepingut ning hakatakse seda esialgselt kohaldama.

12. juunil 2002 andis nõukogu komisjonile loa alustada Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide rühmaga läbirääkimisi majanduspartnerluslepingute sõlmimiseks.

Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise 30. juulil 2009 alla kirjutatud majanduspartnerluse vahelepinguga¹ (edaspidi „majanduspartnerluse vaheleping“) loodi majanduspartnerluslepingu raamistik.

Lepingu eesmärk on:

- a) võimaldada Vaikse ookeani piirkonna riikidel saada kasu paremast turulepääsust, mida EL pakub;
- b) edendada Vaikse ookeani piirkonna riikide kestlikku arengut ning nende järkjärgulist integreerimist maailmamajandusse;
- c) luua lepinguosaliste vahel vabakaubanduspiirkond, mis põhineb ühistel huvidel, tehes seda kaubanduse järkjärgulise liberaliseerimise kaudu kooskõlas kohaldatavate WTO eeskirjadega ja asümmeetria põhimõttega, võttes arvesse Vaikse ookeani piirkonna riikide erivajadusi ja suutlikkusega seotud piiranguid seoses kohustuste täitmise taseme ja ajakavaga;
- d) kehtestada asjakohane vaidluste lahendamise menetlus ning
- e) kehtestada asjakohane institutsionaalne menetlus.

Majanduspartnerluse vahelepingut kohaldatakse ajutiselt liidu ja Paapua Uus-Guinea vahel alates 20. detsembrist 2009 ning liidu ja Fidži Vabariigi vahel alates 28. juulist 2014.

Majanduspartnerluse vahelepingu artiklis 80 on sätestatud, et muud Vaikse ookeani piirkonna saareriigid võivad lepinguga ühineda, kui nad esitavad 1994. aasta GATTi XXIV artiklile vastava turulepääsu pakkumise. Sellest tulenevalt ühines Samoa Iseseisvusriik majanduspartnerluse vahelepinguga 21. detsembril 2018² ja kohaldab seda ajutiselt alates 31. detsembrist 2018 ning Saalomoni Saared ühinesid majanduspartnerluse vahelepinguga 7. mail 2020³ ja kohaldavad seda ajutiselt alates 17. maist 2020. Käimas on lepinguosaliste menetlused selleks huvi avaldanud Tonga Kuningriigi ühinemiseks majanduspartnerluse vahelepinguga.

Pärast Samoa ja Saalomoni Saarte ühinemist on nüüd vaja muuta majanduspartnerluse vahelepingut, et loetleda need riigid majanduspartnerluse vahelepingu osalistena. Sarnaseid

¹ Nõukogu 13. juuli 2009. aasta otsus ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepingu allakirjutamise ja esialgse kohaldamise kohta (ELT L 272, 16.10.2009, lk 1).

² ELT L 333, 28.12.2018, lk 1.

³ ELT L 85, 20.3.2020, lk 1.

tehnilisi muudatusi tuleks majanduspartnerluse vahelepingus teha iga kord, kui uus Vaikse ookeani piirkonna saareriik lepinguga ühineb.

1.2. Majanduspartnerluslepingu kaubanduskomitee

Majanduspartnerluse vahelepingu artikliga 68 asutatakse kaubanduskomitee, mis koosneb lepinguosaliste (EL ja Vaikse ookeani piirkonna riigid) esindajatest.

Kaubanduskomitee tegeleb kõigi majanduspartnerluse vahelepingu rakendamiseks vajalike küsimustega. Oma ülesandeid täites võib kaubanduskomitee:

- a) moodustada erikomiteesid või -organeid, mis on vajalikud lepingu rakendamiseks, ja teostada nende üle järelevalvet;
- b) tulla kokku mis tahes ajal lepinguosaliste kokkuleppel;
- c) arutada kõiki lepinguga hõlmatud küsimusi ja võtta oma ülesannete täitmiseks asjakohaseid meetmeid ning
- d) võtta vastu otsuseid ja anda soovitusi lepingus sätestatud juhtudel.

Artiklis 78 (läbivaatamisklausel) on sätestatud, et kaubanduskomitee võib majanduspartnerluse vahelepingu, selle rakendamise, toimimise ja tulemuslikkuse vastavalt vajadusele läbi vaadata ning teha lepinguosalistele asjakohaseid muudatusettepanekuid.

Kaubanduskomitee kuuenda ja seitsmenda kohtumise tulemused

24. oktoobril 2018 arutasid majanduspartnerluse vahelepingu osalised (EL, Paapua Uus-Guinea ja Fidži) ning vaatlejad Samoa Iseseisvusriik, Saalomoni Saared ja Tonga majanduspartnerluse vahelepingus pärast ühinemist vajalike tehniliste muudatuste tegemise **ulatust ja menetlust**.

Lepinguosalised määrasid kindlaks, et muudatuste **ulatus** piirdub Vaikse ookeani piirkonna riigi loetlemisega majanduspartnerluse vahelepingu osalisena ning selle riigi turulepääsu pakkumise lisamisega lepingu II lisasse (ELi poolelt pärit toodete tollimaksud). **Menetluse** puhul märkisid lepinguosalised, et kaubanduskomiteel ei ole praegu volitust neid muudatusi teha (majanduspartnerluse vahelepingust tulenev õiguslik alus ei ole piisav). Lepinguosalised käsitlesid kolme järgmist menetluslikku võimalust.

1. võimalus: olla seisukohal, et kõnealused muudatused lisanduvad majanduspartnerluse vahelepingusse ühinemise tulemusena kaudselt (artikkel 80); seetõttu ei ole neid vaja erimenetluses eraldi lisada.
2. võimalus: kaubanduskomitee võiks teha avalduse selle kohta, kuidas majanduspartnerluse vahelepingut seoses vajalike tehniliste muudatustega pärast ühinemist lugeda. Artikli 68 lõike 4 punktis c on sätestatud selle avalduse õiguslik alus.
3. võimalus: lepinguosalised võiksid muuta majanduspartnerluse vahelepingu artiklit 80, et anda kaubanduskomiteele volitused võtta vastu uue riigi ühinemisega seoses vajalikud otsused.

Kaubanduskomitee leppis kokku, et 3. võimalus tagaks õiguskindluse, ning soovitas lepinguosalistel artiklit 80 vastavalt muuta. Kooskõlas 3.–4. oktoobril 2019 toimunud seitsmenda kohtumisega võttis kaubanduskomitee liidu nimel võetud seisukoha alusel vastu asjakohase soovitus (nõukogu 17. juuni 2019. aasta otsus (EL) 2019/1707, ELT L 260, 11.10.2019, lk 45).

1.3. Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Käesoleva ettepanekuga rakendatakse majanduspartnerluse vahelepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel (AKV-ELi partnerlusleping ehk Cotonou leping),⁴ mis on majanduspartnerluse vahelepingu õiguslik alus.

Muude Vaikse ookeani piirkonna riikide ühinemine majanduspartnerluse vahelepinguga tugevdab ELi ja tema partnerriikide kaubandussuhete õigusraamistikku, hõlbustab vastastikust kaubandust ning maailmamajanduses osalemist. Samuti kaasab see need riigid lepinguga kehtestatud ühiste eeskirjade ja institutsioonide süsteemi.

1.4. Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Majanduspartnerluse vaheleping on maailmakaubanduse ühtsele arengule suunatud kaubandusleping, mis suurendab uute ühinenud riikide asümmeetrilist turulepääsu ja võimaldab neil kaitsta tundlikke sektoreid liberaliseerimise eest, hõlmates samas mitmeid kaitsemeetmeid ning noore tootmisharu kaitsetsätet. Leping sisaldab sätteid päritolureeglite kohta, mis lihtsustavad eksporti nendest riikidest ELi. Leping hõlmab ka kestlikku arengut käsitlevaid sätteid (artikkel 3), millega osalised kinnitavad veel kord, et kestliku arengu eesmärk on kõnealuse lepingu sätete lahutamatu osa kooskõlas Cotonou lepingus sätestatud üldiste eesmärkide ja põhimõtetega, eelkõige üldise kohustusega vähendada vaesust ja see lõplikult kaotada viisil, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega. Nimetatud sätted aitavad kaasa poliitikavaldkondade arengusidususe eesmärgi täitmisele ning on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 208 lõikega 2.

2. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

2.1. Õiguslik alus

Käesoleva nõukogu otsuse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise leping, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 5.

2.2. Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ühine kaubanduspoliitika kuulub Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 kohaselt liidu ainupädevusse.

2.3. Proportsionaalsus

Käesolev ettepanek on vajalik selleks, et täita liidu rahvusvahelisi kohustusi, mis on sätestatud AKV-ELi partnerluslepingus, ja eelkõige kehtestada uus, WTO eeskirjadele vastav kauplemisskord, kaotades järk-järgult lepinguosalistevahelised kaubandustõkked ja süvendades koostööd kõikides Vaikse ookeani piirkonna riikidega kauplemise jaoks olulistes valdkondades.

2.4. Vahendi valik

Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

⁴ ELT L 287, 4.11.2010, lk 3. Lepingut on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis alla kirjutatud lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous alla kirjutatud lepinguga (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3).

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

3.1. Mõjuhindang

AKV-ELi majanduspartnerluslepingute mõju kestlikkusele hinnati aastatel 2003–2007. Selle projekti tingimused avaldas Euroopa Komisjon 2002. aastal konkurentsil põhineva pakkumismenetluse raames. Pakkumismenetluse tulemusel sõlmiti 2002. aasta augustis viieaastane raamleping ettevõtjaga PwC France. Mõjuhindangu lõpparuande kavand esitati Euroopa sidusrühmadele ELi kodanikuühiskonna dialoogi raames toimunud kohtumisel, mille Euroopa Komisjon korraldas 23. märtsil 2007 Brüsselis Belgias.

3.2. Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine

Majanduspartnerluse vahelepingu muutmise heakskiitmise suhtes ei kohaldata õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi menetlusi, leping ei too liidu VKEdele kaasa kulusid ega tekita küsimusi digitaalse keskkonna seisukohast.

3.3. Põhiõigused

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset liidus.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatud otsusel puudub mõju eelarvele.

5. MUU TEAVE

5.1. Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Ettepaneku artikliga 1 kiidetakse heaks majanduspartnerluse vahelepingu muutmise lepingu allkirjastamine liidu nimel.

Artikliga 2 antakse nõukogu peasekretariaadile õigus anda täielikud volitused majanduspartnerluse vahelepingu muutmise lepingu allkirjastamiseks.

Artiklis 3 täpsustatakse, et majanduspartnerluse vahelepingu muutmise lepingut kohaldatakse ajutiselt.

Artiklis 4 määratakse kindlaks otsuse jõustumise kuupäev.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel lepingu allkirjastamise ja esialgse kohaldamise kohta, millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelist majanduspartnerluse vahelepingut, et võtta arvesse Samoa Iseseisvusriigi ja Saalomoni Saarte ühinemist ning muude Vaikse ookeani piirkonna saareriikide tulevase ühinemisi

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 12. juunil 2002 andis nõukogu komisjonile loa alustada läbirääkimisi Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide rühmaga sõlmitavate majanduspartnerluslepingute üle¹.
- (2) Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelisele majanduspartnerluse vahelepingule² (edaspidi „majanduspartnerluse vaheleping“), millega loodi majanduspartnerluslepingu raamistik, kirjutati alla 30. juulil 2009 Londonis. Majanduspartnerluse vahelepingut kohaldati ajutiselt liidu ja Paapua Uus-Guinea vahel alates 20. detsembrist 2009 ning liidu ja Fidži vahel alates 28. juulist 2014.
- (3) Majanduspartnerluse vahelepingu artiklis 80 on sätestatud, et muud Vaikse ookeani piirkonna saareriigid võivad lepinguga ühineda Nõukogu kiitis otsustega (EL) 2018/1908³ ja (EL) 2020/409⁴ heaks Samoa ja Saalomoni Saarte ühinemise majanduspartnerluse vahelepinguga. Samoa ühines majanduspartnerluse vahelepinguga 21. detsembril 2018 ja on seda ajutiselt kohaldanud alates 31. detsembrist 2018 ning Saalomoni Saared ühinesid majanduspartnerluse vahelepinguga 7. mail 2020 ja on seda ajutiselt kohaldanud alates 17. maist 2020.
- (4) Pärast Samoa ja Saalomoni Saarte ühinemist on nüüd vaja õiguskindluse huvides muuta majanduspartnerluse vahelepingut, et loetleda need riigid majanduspartnerluse vahelepingu osalistena. Sarnaseid muudatusi tuleks majanduspartnerluse vahelepingus teha iga kord, kui uus Vaikse ookeani piirkonna saareriik lepinguga ühineb.

¹ Nõukogu direktiivid, mis käsitlevad majanduspartnerluslepingute üle peetavaid läbirääkimisi Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide ja piirkondadega (9930/02 (DG E II) HH/sg).

² ELT L 272, 16.10.2009, lk 2.

³ Nõukogu 6. detsembri 2018. aasta otsus (EL) 2018/1908 Samoa ühinemise kohta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga (ELT L 333, 28.12.2018, lk 1).

⁴ Nõukogu 17. veebruari 2020. aasta otsus (EL) 2020/409 Saalomoni Saarte ühinemise kohta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga (ELT L 85, 20.3.2020, lk 1).

- (5) Majanduspartnerluse vahelepingu artikliga 68 on loodud kaubanduskomitee, mis tegeleb kõigi lepingu rakendamiseks vajalike küsimustega. On asjakohane anda kaubanduskomiteele volitused teha otsus majanduspartnerluse vahelepingu muudatuste kohta, mis võivad olla vajalikud pärast muude Vaikse ookeani piirkonna saareriikide ühinemist.
- (6) Nõukogu võttis otsusega (EL) 2019/1707⁵ vastu otsuse kaubanduskomitees võetava seisukoha kohta seoses nende muudatustega, milles lepitakse kokku kaubanduskomitee seitsmendal kohtumisel 4. oktoobril 2019.
- (7) Seetõttu tuleks liidu nimel allkirjastada majanduspartnerluse vahelepingu muutmise leping, eeldusel et see sõlmitakse hilisemal kuupäeval.
- (8) Kuni majanduspartnerluse vahelepingu artikli 76 lõikes 2 on sätestatud selle ajutine kohaldamine kuni selle jõustumiseni, tuleks majanduspartnerluse vahelepingu muutmise lepingut ajutiselt kohaldada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesolevaga kiidetakse liidu nimel heaks lepingu allkirjastamine, millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelist majanduspartnerluse vahelepingut, et võtta arvesse Samoa Iseseisvusriigi ja Saalomoni Saarte ühinemist ning muude Vaikse ookeani piirkonna saareriikide tulevase ühinemise, tingimusel et leping hiljem sõlmitakse.
2. Allkirjastatava lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu peasekretariaat annab lepingu allkirjastamise täielikud volitused isiku(te)le, kelle on määranud lepingu läbirääkija, tingimusel et leping hiljem sõlmitakse.

Artikkel 3

Kuni majanduspartnerluse vahelepingu jõustumiseni kohaldatakse seda kooskõlas kõnealuse lepingu artikli 76 lõikega 2 ajutiselt alates lepingu allkirjastamise päevast.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

⁵ Nõukogu 17. juuni 2019. aasta otsus (EL) 2019/1707, millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga moodustatud kaubanduskomitees võetav seisukoht seoses soovitusel teha lepingus teatavaid muudatusi, et võtta arvesse Samoa ühinemist ja muude Vaikse ookeani piirkonna saareriikide tulevast ühinemist (ELT L 260, 11.10.2019, lk 45).